

ned, og først i de allersidste Dage af Samlingen, de sidste Dage i Marts, kom det frem, og saa formede Debatten sig saadan, at de Betingelser, Regeringen stillede for at ville tage Grundlovsændringen i sin Haand, bleve opfyldte. Alle Partier — jeg tager vist ikke fejl, naar jeg siger, at det var Socialdemokratiet, som først afgav en saadan Erklæring — gik ind under de Vilkaar, Regeringen stillede, for at faa denne Sag fremmet. Ærede Medlemmer ville erindre, at ogsaa Højre gennem sin daværende Ordfører tilsagde Regeringen, at Højrepartiet vilde indskrænke sig til en Ændring af § 32, vilde gaa ind under den bestemte Begrænsning, som Regeringen forlangte, for at Sagen kunde fremmes. Da saa Regeringen i Efteraaret kom med sit Grundlovsforslag, stillede det Parti, hvortil jeg hører, og de andre Partier — jeg tror, jeg maa sige, med Undtagelse af Højre — sig loyalt paa det Standpunkt, at de fastholdt deres Erklæring fra Foraaret. Derimod tror jeg, at Udvalgets Flertal har Ret, naar det i sin Betænkning erklærer, at Højre vel formelt har holdt sit Løfte fra Marts, men ikke reelt.

I Virkeligheden har Højre søgt at unddrage sig den Begrænsning, det gik ind under i Foraaret. Thi Højre vidste allerede den Gang i Marts og kunde efter Forhandlingerne slet ikke være i Tvivl om, at Regeringen og Flertallet her i Salen ikke kunde tænke sig at gaa med til Forholdstalsvalg som en isoleret, ganske begrænset Forholdsregel. Men under alle Omstændigheder: hvis Forholdstalsvalgmaaden, en saa radikal Omformning af hele Valgmaaden til det ene Ting, skulde gennemføres, saa maatte andre Bestemmelser i Grundloven ogsaa forandres, det kunde ingen være i Tvivl om, det kunde Højre, naar det tænkte politisk, heller ikke være i Tvivl om, og Højre maa anerkende Berettigelsen af de Grunde, der ere fremdragne for dette Standpunkt. Jeg siger altsaa, at om end ikke formelt, saa dog reelt er Højre gaaet udenfor den Begrænsning, som Partiet selv var med til at underkaste sig.

Dette er saa meget mere beklageligt, som Højre i Marts Maaned i Fjor ikke valgte den Stilling, naar det dog ikke vilde gøre fuldt Alvor af den Begrænsning, som Partiet underkastede sig, straks at støtte f. Eks. os Socialdemokrater. Men Højre svigtede da sin Pligt, synes jeg, det svigtede Byerhvervene og deres Adresser, som paa det Tidspunkt krævede Grundlovens Opfyldelse som den letteste og mest farbare

Vej at gaa. Det var den Vej, vi foreslog, men Højre vilde ikke gaa med til at støtte vort Forslag, Højre gik i Stedet med til det af Regeringen stillede Forslag om en Grundlovsændring paa visse Betingelser. Da det saa kom til Stykket i denne Rigsdagssamling, har Højre svigtet.

Jeg ved egentlig ikke, hvad Højre tænker at kunne vinde ved den Stilling. Tror Højre at kunne drive en virksom Agitation paa Valgtribunerne nu ved det kommende Folketingsvalg? I saa Fald er jeg temmelig sikker paa, at det tager fejl. Det vil ikke lykkes. Paa hver Valgtribune, hvor Højre nu kommer frem med deres Ønske om Forholdstalsvalg til Folketinget, vil der møde det Spørgsmaal fra Modkandidaten og fra Vælgerne: Naar Højre er saa begejstret for Forholdstalsvalg, hvorfor har det da i 3 Aar undladt at stemme for det Lovforslag, der har ligget paa Rigsdagen i 3 Aar, om Forholdstalsvalg til Kommunerne sammen med den lige Valgret? Jeg spurgte ved 2den Behandling det ærede Medlem for Københavns Amts 1ste Valgkreds (Ellinger) derom. Jeg fik intet Svar, og jeg gentager det her i Dag. Bliver det ikke besvaret, vil det sikkert blive gentaget paa hver eneste Valgtribune i hele Landet. Hver Gang Højre kommer med sit Ønske om Forholdstalsvalg som den eneste retfærdige Valgmaade, ville Vælgerne raabe: Hvorfor har da Højre ikke stemt for det Lovforslag, som foreligger paa tredje Aar om Forholdstalsvalg ved kommunale Valg med almindelig lige Valgret, hvorved Kommuneraadet netop vil blive et Spejlbillede af Befolkningen. Højre vil ikke kunne staa overfor dette Spørgsmaal, det vil ikke kunne give noget virkeligt Svar derpaa.

Højre vil ikke kunne gøre gældende over for Befolkningen, at Højre er Forholdstalsvalgmaadens særlige Parti, thi det er slet ikke Højre, som har rejst Kravet derom. I Firserne, da dette Krav begyndte at komme frem som almindeligt Folkekrav, kom det fra Demokratiet. Der kom Andragende paa Andragende fra Demokrater i København om at faa Forholdstalsvalg til Københavns Borgerrepræsentation. Det var særlig en Venstremand, Fredrik Bajer, der i Firserne tog Initiativet til Agitationen for Forholdstalsvalg. Da sad Højre hjemme, og da Sagen kom op i Landstinget, afviste Højre den og slog Forslaget ned, ja, nægtede det endogsaa Overgang til 2den Behandling og gjorde det med en Motivering, som var vendt direkte og bestemt fjendtligt mod For-